

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у азату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се пошта-
ском уплатом непосредно ад-
министрацији „Глас Црногорца“
на Цетиње, или отпраћеништва-
ма поштом на коју праго пошту;
а коме је паричије, може се
претплатити год г. *Петра Рама-
дановића*, К. Ц. агента у Котор.
Доплате се плаћају уредништву.
Укопани се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цео-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

РАДОСНИ ДАНИ.

Први дан.

Њ. К. В. Фердинанд I, Књаз бугарски, стигао је у Бар на лојдовом параброду „Стефанија“ у недељу у јутро на 6 ура, поздрављен грувањем топова са Водуице. Г. Константиновић, дипломатски агент бугарски, и г. Славо Ђурковић, први адјутант Њ. В. Господара, који је Њ. К. Височанству био аташиран, пошли су одма на параброд, да поздраве Њ. К. Височанство и да му се ставе на расположење.

Пред Двором на Тополици били су окупљени мјесни главари и почасна чета. На мосту застртом ћилимима и окићеном заставама бугарским и црногорским Њ. В. Престолонаследник са г. Марком Петровићем и својим адјутантом г. Пејановићем дочекао је у загрљају Високога Госта Своје Куће и цијеле Црне Горе, и братски се љубивши, уведе Га у Дворац, уз одушевљено клицање присутног народа: „Живео!“

Отпочинувши ту по сата, Њ. К. Височанство и Њ. В. Књаз Наследник, са својим свитама, одма се крећуше у колима пут Вир пазара на Скадарском језеру. Цио пут од Тополице био је искићен заставама и лаворовијем вијенцима до Поповића, гдје је Високи Гост био дочекан одушевљенијем усклицима окупљеног народа и здравицом по народном обичају, дочи га је грување топова са древнога Бара поздрављало.

Њ. К. Височанство, сврнувши да види рушевине тог древнога града, славни споменик јунаштва и побјеђенијем и побједитеља, наставио је пут даље уз Суторман. Цијелијем путем, народ у свечаном руху на оближњијем села излазио је да поздраве Узвишенога Госта, заносећи Му здравице.

На Бољевићима тако исто био је дочекан од многобројног народа, гдје је преслушао св. литургију у мјесној парохијалној цркви.

На Виру је варош била све од колкоцког пута искићена заставама бугарским и црногорским и лаворовијем вијенцима о дирцима с једне и друге стране пута, а при уласку у саму варош била је подигнута триумфална капија.

У варошици се био слагао велики народ у свечаном руху из Црмнице, из Зете, Шестана и Крајине, који се био изредио све од моста с обадвије стране пута, са главарима на челу. Ту је одушевљенијем клицањем „Живео!“ дочекан Високи Гост, који отпоздравни одушевљени народ српским поздравом: „Помози Бог, Црногорци!“ и рукома се са окруж. капетаном г. Ј. Гојнићем и управитељем вароши г. Милоном Поповићем. Разгледавши народ са Њ. В. Престолонаследником, укрца се на параброд „Даницу“, испраћен новијем клицањем мноштва народа и грувањем топова са града Бесца, које га је пратило док се Даница приближила Лесендри, одакле опет стадоше топови грувати. Уз то је на Даници био служен објед. Кад је параброд мимоишао Врањину, указа се стари Жабљак, славна престоница Црнојевића, и с града жабљачкога настави се грување топова.

Ријека Црнојевића била је такођер у свечаном руху. Ту се био стекао силни народ из Ријечке и Ђешанске нахије са главарима. Кад помоли параброд са Узвишеном Гостом са историјског Обода стаде опет топ пуцати.

Њ. К. Височанство ту дочекаше добродошлицом мјесне власти и бурно клицање одушевљеног народа. Ту је предурисно и поздравно Њ. К. Височанство црско-

отомански изванредни посланик г. Февзи-паша.

Високи Путници отпочинувше у Љесковцу и на 4½ уре наставише пут у престоницу. Уз пут су Цеклићани дочекали Њ. К. Височанство одушевљенијем клицањем и здравицом; па тако исто и Добрљани дочекаше Високог Госта; г. Цудо Крушка, батаљони барјактар, поднесећи Му здравицу са сљедећим ријечима: „У име племена Добрскога поздрављам В. К. Височанство са добродошлицом: срећно нам дошао наш Високи и мили Госте!“ Његово К. Височанство примио је здравицу и напипо: „Зрамо јунаци!“

Престоница је у свечаном руху. На уласку у варош, у почетку Иванбегове улице, подиже се величанствена тријумфална капија у готском стилу, искићена бугарским заставама и црногорским војничким крсташима и пародијем тробојницама, и разнијем емблемима, са натписима с једне стране: „Живео Књаз Фердинанд I — Добро нам дошао!“ — и с друге стране: „Живјело српско-бугарско браство!“ Ту стоји опћинско преставништво са одабранијем грађанством и ђацима мушк и женске основне школе, — дјевојчице са цвијећем у рукама.

Од капије до Двора, о дирцима искићенијем заставама бугарским и црногорским и монограмима „Ф I“ и „Н. I“, висе лаворови фестони. Народ се изредио с једне и с друге стране, а војници ретовне војске чине шпалире. Пред Двором су окупљени великодостојници и чиновништво, почасна чета са музиком, а унаоколо свуда мноштво народа. Излази Њ. В. Господар са Њ. В. Књазом Батенбергом и Њ. С. Књазом Мирком. Њ. В. Књагиња Милена са дворским дамама гледа са балкона свечани дочек.

У 6 сати и по са табле почиње грувати топ, звона са свијех цркава почињу звонити, из далека се чује громко клицање одушевљеног народа: „Живео!“ — које се све приближује, војена музика свира бугарску химну. У пријем колима сједи Њ. К. В. Књаз Фердинанд са Њ. В. Књазом Данилом. Њ. В. Господар дочека у загрљају свог Узвишеног Госта и братски се с њиме љуби, па се Узвишени Гост ердочно рукује са Књазом Мирком и Књазом Батенбергом, и у пратњи свијех Књажева прегледа почасну чету, уз испрестано клицање одушевљена народа. Тренутак је био свечан и дирљив. За тијем Њ. В. Господар уводи Високог Госта у Двор, и за њима улазе Књажеви, свита и великодостојници. Њ. В. Књагиња Милена, окружена дворским дамама, дочекује Високог Госта пред великијем салоном на врх горњијех скала, и уводи у свој салон. У великом салону десну страну заузима свита Њ. К. Височанства, а лијеву наши великодостојници. Па је ту слиједило представљање.

Послије четврт сата Њ. В. Господар са Њ. В. Књазом Наследником и Њ. С. Књазом Мирком одиштели су Свог Високог Госта у Нови Дворац, уз свирање бугарске химне и бурно клицање присутног народа, који је био уз то нагнуо главном улицом до Дворца Њ. В. Престолонаследника, а војници шпалире чинили оружјем пред преп.

У 8 сати био је у Двору фамилијарни дине, на ком је присуствовао Њ. К. Височанство са свом свитом.

Варош је била освјетљена, а музика је на пјаци свирала. Мноштво народа је врвјело улицама и пјацим испред Двора. У 10 сати Њ. К. Височанство испраћено је великијем народнијем овацајама до Престолонаследникова Дворца.

Други дан.

У понедјелник у 10 сати Њ. К. Височанство примало је дипломатско тијело, једно преставништво по једно, и са свакијем се љубавно поразговарало, тако да је то примање трајало до 11 ура. Тада је Њ. В. Господар дошао у Дворац Престолонаследника да прихвати Њ. К. Височанство, и одвео га је у Двор. Међу тијем свита Њ. К. Височанства и наши великодостојници и двореке даме заузимају мјеста у манастирској цркви по програму. Чиновништво и остали народ заузимају манастирске просторије, и све просторе испред манастира.

Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Хаџи-Сава, у потпуној архијерејској окроти, с крестом у руци, окружен многобројнијем свештенством, с литијама и чирацима, чекао је Њ. К. Височанство на вратима манастирске авлије. Уз звоњење са двореке и манастирске цркве, праћена одушевљенијем усклицима народа. Њихова Височанства и Њихове Свјетлости, дошли су пред манастир у колима. У пријем колима били су Њ. В. Књагиња Милена, Њ. К. В. Књаз Фердинанд, и Њ. В. Књаз Никола; у другијема Њ. В. Књагиња Ана Батенбершка и Њ. В. Престолонаследник Књаз Данило; у трећијем колима Њ. С. Књагиња Ксенија, Њ. В. Књаз Ф. Јосиф Батенбершки и Њ. С. Књаз Мирко, па личне свите Њиховијех Височанстава. Пошто су све Високе Особе пољубили крст, којијем их је дочекао Високопреосвештени Митрополит, окротивши их освешеном водницом, Његово Високопреосвештенство поздравни сљедећом бесједом Њ. К. Височанство:

Ваше Краљевско Височанство!

Пред овим Божијем храмом, у коме почивају свете мошти Светитеља Црногорског Архијереја Петра, ја Вас поздрављам у име православнога свештентства и његова отсушнога Архијереја.

Богољубиви Књаже братскога нам народа бугарскога! Ви се потрудите у посјету Вашему старијему Брату, Њ. В. нашем витешкоме Господару и Књазу Николи, који Вас са Својим Узвишеним Домом и Својим вјернијим народом најердачније дочекује у братскоме загрљају.

Виш долазак у братску Вам Црну Гору нека буде срећан и благословен по оба једнојерна и једноплемена народа, над којима је кроз вјекове лебдила милост Божија, и над којима будно бдије материнска љубав свете велике православне Русије.

Искрени одношаји два братска народа, које не може да помути ничија сила, јесте не само за њих само, него је то радост за све Словенство.

Добро нам дакле дошао Пре-високи и Премили Госте нашега општељубљенога Господара Књаза Николе и све Његове драге му Црне Горе!

Па су Високе Особе литијом уведене у цркву, гдје је одма отпочело благодарење са многољетијем.

Послије богослужења Њихова Височанства испраћена су била трајнијем клицањем одушевљена народа до Двора.

У подне је био у Двору објед у фамилијарном кругу. Послије подна Њ. К. Височанство посјетило је Високопреосвештеног Митрополита Хаџи Саву Ксановића у манастиру, и оставио је посјетнице напјим великодостојницима.

У 8 сати у вечер био је велики дине, на ком је Њ. В. Господар изговорно сљедећу здравицу:

Краљевско Височанство!

Мој драги Брате!

У срцу народа српскога урођена је братска љубав према народу бугарскоме.

Та урођеност чуства и веза нераскиднијех извор је радости и одушевљења, с којим ја и моја Црна Гора дочекамо Твоје Краљевско Височанство.

И наше лично давнашње пријатељство, Височанство, мој и мога народа мили Госте, развило се на том живом осјећању сродства нашијех народа, учрво братиштво наше.

Оно је данас на ново и свечано објављено љубављу, с којом нам дође и љубављу народа Твога, с којом Те нама испрати преко велике братске нам Русије, моћне и великодушне, гдје смо те на сјајне царске гозбе и ми пратили радосно и ердочно, као што и овдје дочекамо.

С таквијем искренијем осјећањем поздрављам Те, Височанство, мој драги Брате, у моме Дому, у средини мога народа, захваљам Ти на радости и части, коју си Твојом милом нам посјетом учинио Мени и Црној Гори, и подижем чашу за здравље, срећу, славу и напредак Теби, Твојему Дому и народу Твојему.

Мој је глас и глас народа мога. Да живи Твоје Краљевско Височанство!

Да живи Њезино Височанство Књагиња Марија Луиза!

Да живи љубљени Престолонаследник Књаз Борис!

Да живи братски нам народ бугарски!

Ову здравицу пропратило је одушевљено клицање присутнијех: „Живјели!“ и свирање музике бугарске химне.

Њ. К. В. Књаз Фердинанд одговорио је Њ. В. Господару сљедећом здравицом:

Височанство, мој драги Брате!

Ја се радујем из свег срца, долазећи из светијех мјеста наше ослободитељке Русије, што ме је срећна послужила да извршим данашњу моју жељу и пријатну дужност — да посјетим Твоје Височанство и Твоју Узвишену Кућу у престоници храброга црногорскога народа.

Спојени племенском везом, утврђеном историјом, и благословени заједничком вјером, наши народи имају једну дужност и један циљ: да раде заједно у споразуму за њихов интелектуални развитак и напредак. А нама, њиховијем Господарима пада у дужност, негујући тијесно искрено међусобно пријатељство, да их предводимо овим путем њихове судбине.

Ми Бугари дубоко поштујемо трудове, које си Ти, достојан Господар твога народа, имао да поднесеш за постигнуће горње сврхе, и у Твојој особи претечу слободе и напретка Балканског полуострва.

Ја сам срећан, те могу да Ти лично изјавим пошту и љубав моју и мога народа према Теби, мој драги Брате, и према храбријем Црногорцима, и ја тврдо вјерујем да ће се ови осјећаји учврстити и да ће све више у будућности јачати.

Захваљујући Ти на срдачном и сјајном дочеку, који сам нашао у вашој средини, и на давном пријатељству непромјенљивом, које си ми Ти вагда показивао, ја дижем чашу и пијем у Твоје здравље, Височанство, мој драги Брате, у здравље Њ. В. Књагиње, Њ. В. Књаза Насљедника, у здравље Књажевске Куће, и за напредак и славу храброга народа црногорскога. Живјели!

Громко „Ура!“ и свирање музике црногорске химне одавало се овој здравици Њ. К. Височанства.

За вријеме обеда назвијенице је свирала војена музика и уз пјесму играло народно зетско коло у дворској авлији.

Послије обеда Њихова Височанства чинили су серкле и господа из свите Њ. К. Височанства водили су братске разговоре са нашијема великодостојницима до послје 10 сати.

За то вријеме, народ је био притиснуо сву пјачу испред Двора, гдје се развијало народно весеље, и гдје је народ чинио одушевљене овације Високоме Госту, који је имао више пута на балкон и срдачно захваљивао.

Трећи дан.

У уторак у 7 сати у јутро била је војничка смотра на Обилићевој Пољани. Два батаљона наше редовне војске са одјељењем тонништва и војеном музиком стали су упарађени на пољани. Мноштво народа стало је унаоколо пољане. Најприје су дошли: Њ. В. Књагиња Милена, Њ. В. Књагиња Ана Батенбершка, и Њ. С. Књагиња Ксенија, са дворским дамама, па Њ. К. В. Књаз Фердинанд и Њ. В. Господар Књаз Никола и Њ. В. Књаз Батенбершки са својим свитама, са царско-руским министром г. Губастовом, и са изванредним посланицима Турске и Србије, г. Февзи-пашом и г. потпуковником Машиним, дочекани Њ. В. Књазом Насљедником, главнијем Командантом војске, Њ. С. Књазом Мирком и г. Ком. Јанком Вукотићем, и поздрављени груквањем топова, свирањем музике бугарске химне и одушевљенијем клицањем: „Живјели!“

Пошто су Њихова Височанства прегледала војску, слиједило је дефилирање војске. ослије дефилирања Њихова Височанства прошла су испред народа окупљеног, и Њ. К. Височанство извољило је пошеке Црногорце милостиво оловити и одликовати орденима.

Иза тога Књагиња Милена, Њ. В. Књагиња Ана Батенбершка, и Њ. С. Књагиња Ксенија, које су сјеђеле са дворским дамама и госпођама дипломата испред војничког стана за вријеме смотре и дефилирања, улегле су у салон команде, а Њ. К. В. Књаз Фердинанд, Њ. В. Господар, Њ. В. Књаз Насљедник, Њ. В. Књаз Батенбершки и Њ. С. Књаз Мирко са свитама прегледали су све просторије војничког стана, и Високи Гост хвалио је ред и чистоћу која у њему свуда влада.

Л И С Т А К.

ЦРКВЕНА СЛАВА У МРКОЈЕВИЋИМА.

На један сат, источно од Бара у нашем приморју имадемо читаво једно племе српско, које се недавно отргло од дебла православља и застрамућило у мутно религиозно море исламизма. То су Мркојевићи, потпуни 500 кућа, по причању већим дјелом досељеници из Мрка шперски. Дакле на источној страни од Бара и на проласку к Скадру живи то племе, чији простор потпуна обухвата дна сата дужине као и два пречника. Већим дијелом њиху равницу — поље Мркојевицко и друге ораће земље настапају благодетни извори њихи здрави вода, те баш ове свагда богато награђива у обилатом роду, па тако и види се тај народ свагда весео, ведар и добронараван са врлоприродним узрастом и славом. Ђеографски положај тога племена доприје с јужне стране до Можуре, са источне р. Међуречем као и планином истога имена, а са сјеверне врхови Лисина и Микулића. У овом простору којег границе овдје одређивају јесу ова главна села: Добра вода, Раван, Печурице, Дабчевићи, Бркановићи, Веље село, Вукићи, Мала и Веља Горана и Куње. Називи ових села сами објашњавају ко су њихи житељи. К. томе још јасније стоји кад узгледом к браству у она села која се претварају: Бошковићи, Савовићи, Поповићи, Бркановићи, Дабчевићи, Вулићи, Ву-

Иза прегледа слиједила је закуска, коју је команда приредила у част Високог Госта. Њ. В. Господар ту је прву чашу подигао у здравље Њ. В. Цара Николе, као оснивача овога Дома и као Покровитеља Црне Горе и Бугарске. Другу чашу је Њ. В. Господар подигао у здравље Њ. К. В. Књаза Фердинанда и братинства оружја црногорскога и бугарскога. Њ. К. Височанство одговорио је здравicom Њ. В. Књазу Николи, и црногорској војци, споменувши прошлу славу њезину и њезин значај, желећи јој и будуће успјехе у братској заједници са бугарском војском.

Ове здравце редом је пратило свирање музике руске, бугарске па црногорске химне, и најодушевљеније клицање „Ура!“

Њ. К. Височанство остало је у војничком стану, гдје је владало најбоље расположење, сат и по, и највише је провео у разговору са Командантом стојеће војске Њ. В. Престолонаследником и с појединијем нашијем официрима, хвалећи успјех у кратко вријеме постигнути.

Послије ове војничке свечаности, Њ. К. В. Књаз Фердинанд са Њ. В. Господаром прегледао је државну баницу, Зетски Дом, и дјевојачки институт, па је посетио царско-отоманског изванредног посланика, г. Февзи-пашу, којом приликом га је одликовао првијем степеном реда за грађанске заслуге, а остале чланове посланства одговарајућим степенима истог реда.

У подне је био фамилијарни објед у Двору.Послије подна Њ. К. В. Књаз Фердинанд и Њ. В. Господар посетили су царско-руског министра г. Губастова, којом приликом Њ. К. Височанство одликовало је г. Губастова првијем степеном реда за грађанске заслуге. Иза тога Њ. Височанства изашли су на Орлов Крш, гдје се Њ. К. Височанство поклонило гробу Господара Митрополита Данила.

У пет сати било је гађање са Границе из пушака па из брдских топова у Боровик, у присуству Њ. К. В. Књаза Фердинанда, Њ. В. Господара, Њ. В. Престолонаследника, Њ. В. Књаза Батенбершког и Њ. С. Књаза Мирка. Гађање је испало на опће задовољство Високијех Особа. Иза тога су два батаљона стојеће војске у Боровику учинили маду маневру.

У вечер у 8 сати било је дине у Двору, а у 9 сати у Насљедниковом Двору чај, одакле се гледало величанствено освјетљење околиних брјегова и општинског парка, у коме је познати пиротекник г. Рабице из Спљета производио различите ватромете са најбољијем успјехом. У исто доба варош је пливала у свјетлости. Осим што су све куће биле освјетљене, о фестонима, који су висјели о дирекцима по улицама, горјели су разнобојни балони, којијема је такођер општинска башта била освјетљена. Освијетљени брјегови унаоколо вароши, на једноме од којијех блисташе се колосални монограм „Ф. I.“ изгледали су тако близу да су једну слику са освје-

књи, Пековићи, Петричевићи, Ђуровићи, Ратковићи, Никочевци и т. д. А кад је тако изгледа да нас мало што раздваја — и тим више, кад запримено изближе и нађемо, да свако од ових села имао је и своју засебну цркву. Почевши са Дobre воде: ту је рушевина цркве св. Јована Крститеља код које је, ондашњи њени чланова гробље као и данас онама, који су ту још у православљу. Рушевина је она овалјата и поштвана без разлик од сами сељана, јер је ту прах њених ђедова и праједова, те тако баш и добрим усјењањем тамошњег капет, Петра Вукмировића усчувана је у највећем пијетету. Мало више још је у цјелоци црквица св. Марка у којој православици из Бара и из Мркојевића чине побожни излет и службе, свагда 25 априла. Даље пак, истом селу припада и црква св. Николе на Шкурти, коју редовно вјерни са свештеником из Бара посјеђавају 9 маја. У остала села још су ове цркве: у Раван и Печурице св. Петка и св. Неђеља, у Веље село св. Плија и св. Спас и у Куње св. Ђорђија данашња цамија. Вукићи, Вулићи мала и веља Горана, ту су у близини били Шау и пашким манастирима, те су се обично тамо као и у Куње црквено служили. Према тога, имали су и своја крсна имена а понајвећа и општа слава била им је Иандин, за коју су, како они причају, и дохранивали вино и ракију, коју су звали „бачва планина.“ да њом такви узгате своје госте и пријатеље, који буду присуствовали њихој слави. Но све је ово временом дивљаштво и фанатизам под најегрозији притисак отео, те

тљепем у вароши престанљали. У тој постојаној свјетлости прскали су и сијевали разнобојни ватромети, док је у башти наша ваљана војена музика развеселавала мноштво народа. Високи Гост са осталијем Високијем Особама посматрли су све вријеме ту чаробну и фантастичну ноћну слику, док при свршетку не засја у артифицијалнијем хиљаду жижака бугарскијех боја круна, а испод ње слова: „Ж. Ф. I.“ између два стуба од истијех жижака. Музика засвира бугарску химну, а из мноштва народа стаде проламати ону ноћну тишину са свију страна одушевљено клицање: „Живно!“

И тијем су се завршиле народне овације, које су пратиле Господара црногорске посестрине Бугарске од како се појавио на нашој обали плавога Јадрана.

У поноћи били су у Двору окупљени сви наши великодостојници, с којима се Њ. К. Височанство најљубазније руковао и опростио, па изљубив се са Узвишенијем Домаћином и Његовијем Узвишенијем Синовима, сједе у кола са својом пратњом и крену пут Котора, испраћен усклицима „Живно!“ од народа, који је чекао његов полазак.

Г. војвода Божо Петровић, био је унапријед пошао да на Његушима дочека милог Госта наше Владалачке Куће. У Дворцу Њ. В. Господара, па историјскоме огњишту Династије Петровић-Његоша, Њ. К. Височанство отпочину за трпезом приуговлавањем, па истави пут у пратњи г. војводе Божа, који се с Високијем Гостом опростио на граници у самој зори.

Г. С. Ђурковић, први адјутант Њ. В. Господара, који му је за све вријеме био аташиран, одратио је Њ. К. Височанство до Котора.

Њ. К. Височанство подарило је Њ. В. Господару Војничку Медаљу, Њ. В. Књазу Насљеднику први степен Св. Александра у бриљантима и Војничку Медаљу, Њ. С. Књазу Мирку Војничку Медаљу; а одликовао г. војводу Гавра Вуковића нашег министра шост. дјела првијем степеном ордена за Грађанске Заслуге у бриљантима; г. војводу Пламенца нашег ратног министра првијем степеном Св. Александра с мачевима; г. Ника Матановића, министра финансија првијем степеном Св. Александра; Високопреосвештеног Митрополита Хаџи-Саву, г. војводу Сима Поповића, министра правосјето, г. прота Јована Сундечића, почасног тајника Њ. В. Господара, г. Слава Ђурковића, првог адјутанта Њ. В. Господара, г. сердара Сава Пламенца — првијем степеном ордена за Грађанске Заслуге.

Од чланова дипломатског тијела осим навише поменутијех Њ. К. Височанство одликовало је свог дипломатског агента г. Константиновића другијем степеном ордена за

је у мјесто хришћански црква подигао исламску богомољу — цамију, као што вели и велики пјесник „Горског Вијенца“ „Мунар дуби на крет раздробљени“ — па плавећи и пуштећи наше земље у руци је носио сабљу пред којом нејачи није друго остало до клонити и пољубити мухамедов „Алах екбер.“ или се селити и напустити туђину своју земљу.

А једно а друго, незна се које је горе било, али пак зна се то: да је поред политичког притиска под целајску владу много племе и вјером напустило — радије него ли се селити опет у туђини. Тако разумљиво је мислити и на ово наше приморско племе, које је на најљепшем беговском и кулудинском погнрштину било турском господству из Бара и из Скадра. Како ће иначе, него будући удаљени од непобјеж стјења и браће Црногорца, него да напустили у вјери или се иселе! (?)

Ето и то су кадри били учинити турски зулуми и самовоља, али језик и обичај који је код њих задржао много шта од оног старог наречија са малом ланком задржао се један исти. На пр. рећиће вам *зајак* мјесто *зак*, или мјесто гдје је *ге* и *т. д.* Тако јединствено то племе не говори другим језиком осим српски, који се сад усљед школе и мијешања у многоме поправио. Уз језик и обичај, још им се има као врлина сматрати а то је: што су узчуваћи отворену слободу женику г, што се такви у блиском родству не узимају, а то је управ православно и Хришћанство. Од дрвених заклада имају још свој

Грађанске Заслуге у бриљантима, а г. потпуковника Манина, изванредног посланика србијског св. Александра II степен, и г. Логотетиса, грчког генералног консула другијем степеном ордена за Грађанске Заслуге. Остала одликовања допијећемо у идучем броју.

Њ. В. Господар подарио је Њ. К. Височанству Књазу Фердинанду Медаљу Обилића; а одликовао је г. пук. Паприкова, начелника генералног штаба I степеном Данилова реда и Медаљом Обилића; г. генерал-адјутанта Николајева I степеном Данилова реда и Медаљом Обилића; начелника политичке канцеларије г. М. Георгијева I степен. Данилова реда и Медаљом за Храброст; г. Константавиновића, бугарског дипломатског агента на Цетињу I степен. Данилова реда; флигел-адјутанта г. Маркова Златном Медаљом; г. дра Ллевркина, директора научнијех одјељења Њ. К. Височанства II степен. Данилова реда и Медаљом за Храброст; г. кап. Радева, ордонанс-официра III степен. Данилова реда и Медаљом за Храброст; и г. поручика Вучева, официра гарде, IV степен. Данилова реда и Медаљом за Храброст.

Њ. К. Височанство дало је за сиротињу цетињску 1000 фиор. а вр.; Манастиру цетињском 1000 франака; цркви бољевичкој 500 фр.

ГЛАС БУГАРСКЕ ШТАМПЕ.

Поводом посјете Њ. К. В. Књаза Фердинанда на Цетињу софијски „Мир“ поздрављајући радосно тај догађај, вели:

Црна Гора је земља, која је, пошто су Турци загладали балканскијем подустрвом, остала релативно независна, бранели своја права јединијем јунашвом. Она је служила за примјер свијема балканскијем народима, који су били изгубили своју независност, и показала, да мали број не треба да омалодушава у чувању и обраци своје независности. Црногорска храброст чинила је да заигра срце у свакога Бугарина, видећи у томе доказ, ако су остали пали под туђи јарам, да није био томе узрок њихова физичка немоћ, него неслога. Црногорски Књаз и црногорски народ су одавна увидјели ту истину и зато су вазда тежили за словенском солидарности. Тако су вазда показивали најсрдније симпатије и бугарском народу. Г. 1877 кад је Цар-Ослободитељ објавио рат Турској за наше ослобођење и црногорски Књаз је сљедовао његовом примјеру, Црна Гора војевала је у исто вријеме код и Русија, и Црногорци својијем јунашвом принесоше своју лепту у подзећу Цара-Ослободитеља. Бугарска је дужна благодарност Црној Гори, као оној, која је учествовала у несрећи Бугарске и која јој је непосредно помагала. Ето за што се ми радујемо овој посјети, која изражава благоданни спомен из прошлости

крет за којим редовно пазаве сваке године о Тројичину-дне на Румију — и такови држи једна православна кућа у Микулиће. Прича се, да су тај крет Мркојевићи отели Краишанима, па бојећи се да не би то исто њима учинили Краишани, они свагда лизетом иду и чувају ту своју православну закладу. Дједу своју радо везицатанају у епископј школи и не желе да од њих који знаје за хоџу, као што то још из своје средине никада изаили нијесу, премад имаду и снова вјероучитеља, кога им и сама влада плаћа. Све до посљедњег рата дожили су будњак и вином преливали и ове цуцањем из цуцака пратили, и на рушевинама некадашњих им црква остављали су своје завјештине.

Да су овје мало у посљедњем добу попузували и напустили од таково богоугодник обичаја, природно је, да је те проузроковао посљедњи рат и притисак господства турског, који су на ове гледали као на племе, у које још није отргнута у загашена некра Божанствене религије православне, које су у посљедње дане и сами освједочили, баш кад су оно и храбри витезови црногорски до њих дошли, којима ови најмањи отпор чинишау, као пак и они с њима што најбрацкије поступаху.

Ја сам радо и љубезно међу њима живио 1886 и 7 год. као учитељ, који сам их при почео и учити епископј књизи па знам, да су радо на свог покривања подигли своју школу, и судици, премад су им многи са стране на то криво гледали,

и обезбјеђење взајамних интереса у будућности.

Тако исто софијски „Исток“ одушевљено поздрављајући долазак Њ. К. Височанства у Црну Гору, између осталог вели:

Изашло би било да разабиремо побуде и уароке, који су диктирали ову посјету: они исти који су савјетовали посјету у Русији и који имају свој гранични основ у души Црногорца, Руса и Бугара.

Положај Црне Горе између држава насељених двама различитим племенима, од којих један био је вазада непријатељски према њој расположен, а други је, макар под туђом и несомном управом, крв од крви истих Црногораца, дава права и основа оне славопоме мужу, који руководи судбином Црне Горе да унапреди своје драгоцене тежње зближењем са братскијем му бугарскијем народом. С друге стране, бугарска влада не може да не цијени значај зближења и пријатељства с Црном Гором за обезбјеђење взајамних интереса наше и њихове отаџбине, и главно за обезбјеђење мира на Балканскоме полуострву, и зато жели да паразит љубав и пријатељство, које Бугарска храни к омијема, који су природно спојени с нама.

Софијски „Le Courrier des Balkans“ пише:

У часу кад ово пишемо, Њ. К. В. Кнез ступа на земљу, којом влада мудри и високопоштовани (vénérable) Монарх, чије је име предмет оцњена дивљења на западу као и по цијелом балканском полуострву; јер Кнез Никола није само сама персонификација ратних врлина његовог малог али храброг народа, него је његова гласна ојенчана слава, што му даје гениј литерарни. Једном ријечи, то је Суверен добродјетљив, храбри и патриота, који је у исто доба неуморни радник и заслужни писац, он има право на наше дивљење и наше високопоштовање.

С друге стране нас спајају душевне везе са храбријем народом црногорскијем, нашим браћом по крви и вјери. То је она шака јунака, окупљених као орлови у Пријој Гори, који су вазада уздржали ницо и чврсто часни крст пред вјековијем непријатељем.

Тога модернога Нестора и тај херојски народ наш Суверен данас походи. На данашњи епохални ден, који ће забилежити историја двају народа, наша ерца купају у сагласју са омијем нашег љубљеног Кнеза, носилаца наших поздравља нашој словенској браћи на Јадрану, вјерног тумача наших осјећаја искрене љубави прима њима.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 31 јула.

Посјета Краља румуњскога у Петрограду све више занима заинтересоване, а и његово бављење у Русији све је више значајније било. Послије оне знамените здравнице на свечаној обједу у Петерхофу, Краљ Карло је држао другу здравницу још значајнију приликом сјајне војничке смотре. Кад је кренуо из Петрограда испратно га је Цар Никола са свијема В. Књажевима до коло-

те су ове по који пут и у тешке неприлике доводили, омијајући се да у њима угуше и посљедњи осјећај њених обичаја и историје. То се радило онда а и данас имаде таквих који се сретни емирају, ако им појмове и путу брзају. Свакако ово је доба, које се прибујаје, да ће такони елиеткери себи подвиги врат а не њима, који најрадије материјално притијечу у помоћ својим православним рођацима у Мркојевиће, који својим трудом и новчаном помоћи Њ. В. Господара обновише напуштenu скоро 27 година цркву св. пророка Илије, која се данас оевештава у присуству многобројног православног приморског житељства и мухамеданског мркојевишког, на челу којих и стоји приморски опште љубљени Управник г. Марко Петровић. Овај храм као и прије остаће за општи једногодишњи скуп и службу у нашем приморју, свагда 20 јула: да вијерни тамо иду као на адиук, да оним ту лежећим освете прах и заале свијећу, чији је помен од толиког доба био напуштен.

Част нека је томе ерскоме племени, част нека је њиховом пошртовану са којим и Богу угодно и својим православним ђедовима подигоме дом спасења.

Улиц, 20 јула 1898.

Поц Јован Вујановић.

двора, и послје срдачнога опроштаја, Цар је опет приступио вагону и најљубазније се руковао кроз прозор са Краљем. Из Петрограда је Краљ пошао у Москву, гдје је био најсвечаније дочекан од власти и најодушевљеније од народа, па је из Москве пошао у Кијево, гдје су се наставиле почести и овације Краљу румуњскоме.

Петроградско „Н. Времја“ обраћајући пажњу на високо уфициозни букарешки лист „Вонитца Национала“, који је изјавио да односи између Русије и Румуњско ступају у нову фазу, и тијем да се у међународну политику Румуњске уноси нов елемент најбољих односа са Русијом, прегледавши данашњи политички положај у Јевропи, наставља: „Усљед којих је баш особености данашњег међународнога положаја румуњски Владалац промијенио поглед на основ досадашње политике румуњске, чећемо разбирати, задовољавајући се фактом, да је ова посјета Краљева била изазвана очевидно убјеђењем, да је невољна та промијена. Пошто Румуњска жели одсе подржавати с нама најбоље односе, ми се можемо томе искрено радовати као новом елементу успјеха руско политике на хришћанском истоку. Томе успјеху букарешка влада може знати судјеловати. Улогу искренога пријатељства Русије налаже Румуњској и једнојерноме њеном пароду с рускијем народом и њеним географски положај на Дунаву, и успомене о заједничком ратовању руско и румуњске војске. Од особите је важности искрено вршење те улоге у садашњем часу, који даје повода очекивати, да у ствари одржања постојећег стања на Балканском полуострву Србија не може за сада играти улогу, која би јој имала припадати у томе послу. Ступајући са Русијом у односе мање или више истовјестне омијема, у којима се налазе Црна Гора и Бугарска, Краљ Карло дјеловитно чини важну услугу миру и спокојству Јевропе и у исто доба даје воома корисни и својевремени примјер биоградској влади. Већ то само довољно је, да руски народ заборани досадашњу политику држања, која је извојевала себи политичку самосталност помоћу рускога оружја, о чему је сам Краљ Карло говорио тако топлијем изразима у својим здравницама петерхофској и красноселској. Пружену нам сада руку Румуњске ми стискамо потпуно искренијем задовољством, радујући се, што, како изгледа, настаје свршетак неспоразуму, које је била створила на Балканском полуострву држава, сматрајући да треба да игра политичку улогу противноложону оној улоги, на коју су је упућивали послје г. 1879 историјска логика и расположење већине православних поданика Краља Карла.“

Грозничаво заузимање извјесних листова, да докажу, да ова посјета не мијења досадашњу међународну румуњску политику, још боље потврђује догађај, који „Н. Времја“ са задовољством констатира.

Г. бригадир Јово Мартиновић и г. Рието Поповић, који су као изасланици наше Владе због посљедњих нереда на граници Васојевићкој бавили се подуже вријеме у Беране, гдје су с турским изасланицима радла на повратак пребјеглог народа, успостављање реда и на накнаду почињених штета, — повратили су се ових дана на Цетиње и поднијели нашој Влади извјештај о свом успјешном раду. Народ се повратио, а штете процијенене од стране изасланика исплаћене су.

Њ. П. Саад Един паша, који је због овог нарочито изаслан из Цариграда, остао је још и даље у Беране ради пречишћавања неких спорних питања између прекограничних Васојевића и сусједних им Арбанашких племена, што ће, полагајући на

способност и добру вољу Саад-Един паше, бити на опште задовољство свршено.

Наши изасланици не могу довољно да се нахвале предисретљивошћу и озбиљношћу у раду како Њ. П. Саад-Един паше, тако и Таир-паше, заповједника војеног у Приштини, као комесара, и Хуссин паше, који је као заповједник војени дошао поводом ових догађаја у Беране.

БИСМАРК.

Овај велики човјек родио се 1 априла 1815 у пруској племићској кући, четврти међу шесторо дјете. Свршио је универзитетске науке, не баш као најприљежнији ђак, и ступио је у судску службу, гдје је мало стојао. Прешао је у војничку службу, коју је такођер брзо оставио, па се повукао на дио очинства, што је наслиједио, и ту је год. 1847 био изабран као члан ландтага, гдје се истакао као окорјели конзервативац против сваке либералне мисли. Још је жеље воевао противу либералних идеја 1848, најавивши у једној бесједи у ландтагу, да су „велики градови револуционарна огњишта, и с тога да их треба сразити са земљом.“ Он је приповиједао, да краљевска власт не зависи од народа, и за то само она, када увиди, има право да шири слободу својих поданика. Кад је у Берлину букнула револуција, Краљ је дао устав и позвао либералне људе на владу, којој је сабор изјавио повјерење и предложио адресу захвалности Краљу, против које је Бисмарк самодруги говорио и гласовао. „Успије ли се овим путем путем, којим смо ударили, подучити уједињење Немачке, тада ћу моћи Краљу изразити своју захвалност; данас ми је то не могуће.“ Г. 1849 долази реакција, и Бисмарк је био вођом конзервативне странке, војујући у сабору против либералних наједјелица, особито Кад је дошао питање о амнестији, и о укинућу опседног стања. То је годило Двору, а највише Принцу Вилхелму, будућему Краљу. Он је сматрао у успостављању јаке краљевске власти при услов отворења немачког уједињења, и за то је држао потребитијем што тјешње зближење привремено и с Аустријом.

Г. 1851 Бисмарк је био наименован прускијем савјетником у немачком савезном савјету у Франкфурту. Ту се на лицу мјеста увијерио о трулости зграде немачког савеза, и о лукавој и преваријој политици Аустрије, те је дошао до закључка, да Прусија не може рачунати ни у ком случају на чланове савјета, као и да их се не има бојати. Врло је карактеристично ту држање Бисмарково према Аустрији, која је савезном савјету председавала. Аустријски заступник као председник уживао је такав углед у сједишцима савјета да није дао преставник није се усуђивао пред њим пушити, док је он сам пушио. Тек је дошло Бисмарк одма је хтио дати осјетити томе савјету, ко је он и коју државу заступа. Дошавши код Туна, председника савеза, нашао га је гдје ради и пуши, па га је замолио да причека, не понудивши му цигара. Бисмарк узме сам цигар и заште ватре и Туи му је запалио цигар. Опет у сједишци заступа је ватре председнику, што је било на ужас и председника и осталих чланова тако, да су они о томе извјестили своје владе као о каквом непадном догађају. Ова ситуација већ довољно карактерише будућег уједињеног Немачке.

Док је Бисмарк био у Франкфурту, обљели краљ пруски Фридрих предје је краљевску власт своје брату Вилхелму, једномисленику Бисмаркову, ком је био први посао реорганизација војске, тако да је г. 1859 Прусија имала за случај рата 400,000. Већ г. 1858 Канур је лично водио преговоре са Вилхелмом. Канур је тако задовољан кренуо из Бадена, да је између осталог написао: „Хвала Богу, Аустрија је дотјерала тако далеко, да ће својом вјеројомношћу раздражити противу себе цио континент.“ Наа Канура дошао је у Пруску његов посланик Пепели, да ради изложити како Савојски и Хоенцолерски домови заступају исту народну мисао. Бисмарк као ученик Кануров, већ је био прихватно то начело, а већ је било у Берлину још политичара, који су имали на уму покорење Аустрије и оснивање немачке царевине. Наполеон је Пруској пуздио раширење граница пристане ли уз Француску и Пјемонт против Аустрије. Али Вилхелм још није био Краљ, нити је мислио да има војеку, какву је желио, и уздржао се против Бисмарковог воље. Што више, Бисмарк својом противаустријском политиком у Франкфурту био се тако замјерио у Берлину, да је из Франкфурта послан у Петроград. У Франкфурту је Аустрија тражила помоћи у то доба противу Пјемонта и Француске, а Бисмарк је јавно проповиједао, да пруска војска неће помагати Хабзбуршкој кући без накнаде у Немачкој. Мале немачке државе све су биле наклоњене Аустрији, само се пруски заступник возио по Франкфурту у најповјерљивијем разговору са послаником сардинскијем. Ново

берлинско министарство Хоенцолерш-Шлајница није одобравало ту политику сјелого дипломата, и послало га је у Петроград, гдје је провео три године, и гдје је задобио повјерење Цара Александра II и пријатељство Кнеза Горчакова. Ту је Бисмарк саградио онај Торањ, о ком је касније вазада говорио кад му је требало да застраши непријатеља: „Наше је пријатељство са Русијом као торањ високо.“

Међу тијем усљед смрти обљелого Краља, Принц Вилхелм долази на престо, који Бисмарк пиље за посланика у Париз у мају г. 1862, а у септембру исте године позивље га у министарство као привременог председника. А већ прије тога Бисмарк је био предјао новоме Краљу епоиницу, у којој је опредјелно задатке пруске политике. Ту има и ово мјесто: „Одушевљавамо се за мале државне суверенитете, које је створио Наполеон, а Метерник потврдио, и не видимо опасности, што пријете пруској и немачкој самосталности, док буде трајао несмисао садашњег немачког савеза.“ Из Париза у Берлин Бисмарк је поини собом такав појам о Наполеону III, да га је у дивје ријечи сабрао: „Глуи и сентименталан.“ И дошавши у Берлин, он је свијету показао на дјелу, да код њега нема сентименталности у политици.

Тада је Краљ био у сукобу са сабором, који му није одобравао тражена средства на ратне сврхе. Дошав Бисмарк на владу држао је велику патриотску бесједу, доказујући да су Прусији потребите јаке ратне силе, јер Немачка не полагаје своје наде на либерализам пруски него на пруску ратну снагу, и велика савремена питања могу бити ријешена само „крвљу и гвођђем.“ Сабор је ипак с већином гласова одбио војну реформу, сматрајући Бисмарка као ограниченог јункера, непријатеља уставности, и друга Аустрије. Сведећи дан Бисмарк је био наименован првијем пресједником министарства и министром иностранијех дјела, и опирајући се на горњу кућу, стао је управљати без правилно утврђеног буџета. А у преставничкој кући изјавио је отворено, да противећи се осталијем факторима државне власти, она изазивље сукоб, а сваки сукоб своди се на питање о сили, и ко је јачи, тај побјеђује.

Тада је Бисмарк приступио рјешавању немачкога питања. Већ г. 1863 он је ставио Аустрији да бира: да подије и са Прусијом управу у Немачкој, или да се справља на отворени сукоб. Аустрија је покушала да одбије тај удар савезног конгреса немачких владалаца, али Бисмарк није дао Краљу Вилхелму да иде на тај конгрес, што је разбили план бечке владе. Затим је Бисмарк вјештачки скрпо своје намјере и опет се Аустрији приближио ради рјешавања холштајн-шлезинског питања. Прусија и Аустрија заратиле с Данском, што и не сумњајући ни у Берлину да Аустрија вади на очна коесање за Бисмарка! У Берлину је био такав неспоразум између владе и сабора, да су у Аустрији и по немачкијем државинама били убјеђени, да Прусија није у стању, да учини какав корак одлучан. А Бисмарк је већ преговарао с Италијом која му је обезбједила неутралитет Француске, и тијем се све више приближавао рату против Аустрије. Бисмарк је најпослије једва нагнао Краља да навади мач. На предлог Аустрије да немачке државе мобилизирају војеку против Прусије, Бисмарк је одговорио 14 јуна 1866 најавом да Прусија излази из немачке конфедерације. И потпуна победа над Аустријом у рату те године крунисала је ону сјелу политику Бисмаркову.

Послије тога сјајнога успјеха прва му је брига била да задобије повјерење владара, који су епадали у сјевно-немачки савез, те је устао за њихова права, чим је стекао популарност у свој Немачкој. А то му је требало у виду престолјења рата са Француском.

Кад је 1870 Немачка била готова, Бисмарк је знао у питању о пшавском престолу тако ствари водити, да је навео Француску да објави рат Прусији, ком је била посљедница немачког уједињења и проглашење пруског Краља Вилхелма за Цара немачкога.

Овдје смо збили и свети радњу Бисмаркову на великом дјелу уједињења Немачке, да се јасније види постојаност, ум и енергија, чим је велику мисао остварио. Ово му се све признавало и док је био у животу, али одма после његове смрти почињу се објелодањивати нови докази, да није било Бисмарка, да Немачка још шташе бити раздробљена.

Петроградско „Н. Времја“ вели, да је Бисмарк основао нову дипломатску науку, која има само три догме: потпуно одрицање од начела и поретка Метерникова, савез са штампон и јавијем мњењем, и служба отаџбини и њенијем интересима quand même, па га називље најгенијалнијем дипломатом што га је икад и гдје било, и патриотом, каквијех дај Боже свачијој отаџбини!

НОМОРСКА БИТКА КОД САНТЈАГА.

Шпањско-амерички рат, може се рећи, да је већ прекинут преговорима о миру. Пошто су вијести о овом ратовању по европској штампи биле уопште непоуздане, и често се протурјечиле, ми нијесмо могли пратити ратне операције. И самој битци код Сантјага, која је одлучила ратну срећу, нијесмо могли схватити истину. Тек сада руски листови доносе из америчких један извјештај који су саставили официри америчке оклопнице „Јова“, па кога доносимо нашим читалима уз неке податке, да знаду бар како се та важна битка развијала.

У недељу, 3 јула, америчко бродовље стало је на пару, пазићи на ушће сантјагског залива, удаљено од четпри до шест иланда јарда, чекајући излазак шпанског бродовља у отворено море. Кад се мијењала јутрења стража, опази се на хоризонту танки паш дима, и прије него је дат био сигнал осталим бродовима, да се спремају за битку, непријатељско бродовље поче палати један за другим.

У три ока америчко бродовље разви најенергичније дјеловање. Прије него су остали бродови одговорили на сигнал с „Јове“, хитали су са свом снагом на своје мјесто у бојној линији унапријед означеној. Призор је био диван. Шпањци су ишли таквом брзином да су сви у један миг ишли на отворено море. Они су узели правац на запад, али и ако су нејерватно брзином журили, стизале су их гранате са бродова, што су их гонили. Прве дине гранате великог калибра с „Јове“ нијесу дошле до непријатеља, али следеће редом снале су као град на бродовље, које је узалуд хитало да утече.

Артиљерија са шпанских бродова није преставала одговарати на амерички огањ, али је тако слабо стрјељала, да метци њихови нијесу падали на непријатеља. Четврт уре, пошто су Американци опазили, да непријатељ намјеран, да утече, четири крстарнице биле су већ напале, а пет минута за њима слиједили су миноносци. Последње двадесетист минут, половина непријатељског бродовља већ је била уништена. На крстарници „Вискаји“ букнуо је пожар, услед живог огања са „Техаса“ или „Орегона“. Минут касније огањ с „Јове“ претворио фламански брод „Марију Терезу“ у густи дим, из ког су пробијали огњени језици. Тек је вјетар развагао дим, видјело се да „Марија Тереза“ хита на сухо. Амерички бродови све су се више приближавали к непријатељу, сипљући огањ, и изгледало је као да врши учебно стрјељање а не да уништава непријатељско бродовље. Шпањско бродовље не шаше се моћи држати ни двадест и пет минута, да их густи дим није скривао. Призор је био величанствен, али у исто доба жалостан и дирљив, особито за поморца, који знаде колико је умнога труда и патриотских напора уложено у ове дивне бродове, који су сада у пламену. Није им преоставало друго, него да се бацају на обалу, коју су имали бранити.

Али у овом часу није се имало када одавати алтруистичким осјећајима симпатије и саучешћа. Ми смо све више стизали шпанске миноносце, које су гонили „Нјујорк“ и „Индијана“. У осталом ови миноносци нијесу располагали потребитом отпорном снагом. Огањ америчког брзострјелног оружја тако је добро дјеловао, да су оба непријатељска миноносца окренули на обалу, не хотећи спустити застану и претпостављајући да се развију. На десет ура и четврт амерички бродови гонили су остале непријатељске бродове, који су се нахојили шест врата пред „Јовом“, а на које су сипали огањ са „Орегона“, „Техаса“ и „Бруклина“, који су тежили, да им преекју пут.

„Јова“ је улагала сву снагу да стигне „Колону“, али се он још више удаљивао. За то се „Јова“ обратила к „Вискаји“, која се држала краја, и ближа била. По мјесто да прими бој, она је окренула на обалу. У исто доба је горјела. Она је одила нећом брзином од „Јове“, што је био доказ да је у слабијем рукама. Кад су се Американци справљали да је стану стрјељати, с ње се спустила шпанска застава, а подигла бијела, коју су с „Јове“ поздравили бурним „ура“. Приближивши се „Вискаји“, „Јова“ је зауставила машину, и спустила лађице да спасава војску са брода, који гори. И спасао је 250 момака, а „Гнет“ око стотине. Остали екипаж остао је мртв или рањен на броду у пламену. Кад је огањ допро до магацина, у ком је била муниција, почела је страшна тугњана, и подизали су се огромни стубови дима. Не пазићи на ту страшну ватру, америчанци се нијесу удаљивали од „Вискаје“, спасавајући с ње рањене, и оне, који су претпостављали скакати у море. Дознало се кашње да су јој били покварени котлови, с чега је и окренула на обалу.

„Нјујорк“ је стао гонити „Колону“, кад се „Јова“ забавила с „Вискајом“. Они што су с „Вискоје“ пливали на крај, опа-

зивши усташе, враћали су се америчким лађицама, знајући да им усташе неће опростити. Официри и мариари на „Јови“ подијелили су своје хаљине са спасенијем Шпањцима, тако су се могли убједити, да јанки нијесу тако безочјевни, како су их описивали.

Командант „Вискаје“, капетан Ејлс, био је рањен, ипак је био спасен на „Јови“. Он је хтио да преда сабљу капетану Евансу, који је не хтједе узети, него му пружи пријатељску руку и понуди срдечно колегијално гостопримство. Дирнут таквијем дочеком Ејлс је молио да му преставе и остале официре „Јове“, и са свијема се руковао.

„Орегон“ и „Бруклин“ борили су се са главнијем силама шпанске ескадре далеко на отвореном мору, да су официри с „Јове“ могли њихово дјеловање описати.

По овоме извјештају с „Јове“ види се да се битка развила по отвореном мору у разијем правцима, а резултат је показао, да су у сваком правцу америчанци побједили.

Када добијемо опше цијеле битке, допијећемо га, а за сада и по овоме извјештају, може се у главноме добити прјам о овој знаменитој битци.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 31 јул

(К дочеку Високог Госта.) Г. Јово Поповић, секретар мин иностр. дјела, био је аташиран свити Њ. К. Височанства.

(Личне вијести.) Г. проф. В. А. Францев, млади руски књижевник, бави се у њшој средини.

(Одликовање.) Г. С. Рамадановић, секр. мин. иностр. дјела, одликован је од владе француске официрским степеном ордена Јавне Наставе (de l'Instruction Publique).

(Вријеме.) Велику врућину, коју смо тријели ове седмице, угасила је предпрошле ноћи мала киш, и јучер као и данас облачно, тако да изгледа да ће сваки час пљуснути киша, која би добро помогла кукурузима, пострадалијема од прошле жеге.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 26 јула. — Порта је управила окружницу на четири посланства, тражећи да адмирал дозволе да се искријају рекруте, који имају да замијено класу, која је извршила службу.

БЕЧ, 28 јула. — Голуховски отпутовао је у Инел код Цара.

ЦАРИГРАД, 29 јула. — Понаковић се тужио код Порте због упадања 200 Арнаута и 60 пизама турских на србијског зомљинте.

РИМ, 30 јула. — Услед велике врућине Папа је ослабио, те не даје удјонце, али нема основа забринутости.

ЛОНДОН, 1 августа. — Заседање парламента затворено је престојем говором, који констатира врло пријатељске односе са осталијем државама, и захваљује парламенту, што је одобрио обилата средства за одбрану краљевине. Жргве су велике али нијесу више него што захтјева нужда садашњег времена.

БИОГРАД, 1 августа. — Скупштина је примила буџет за 1899 и сјутра ће бити затворена.

ШПАЊСКО - АМЕРИЧКИ РАТ.

МАДРИД, 26 јула. — Министар иностранијех дјела данас ће подијети министарском савјету ноту, којом одговара америчком предлогу. Држи се да нота усаја услове мира.

САНЈУАН, 26 јула. — Американци су заузели источни дио Порторика. Милес наставља операције без обзира на преговоре о миру.

ЊУЈОРК, 26 јула. — „Хералд“ доноси да ће се Манзанито предати Американцима. Из Вашингтона долази вијест, да је Камбон извјештен из Мадрида, да Шпањска усваја услове мира.

МАДРИД, 27 јула. — Регенткиња је одобрила одговор односно услова мира, који ће предат у Бијелој кући до уторка. Шпањска је примила услове Сједињених Држава.

ПОРТОРИКО, 27 јула. — Американци су заузели Гјавамо послје храброг отпора Шпањаца, који су

се морали повући са губитком 17 мртвијех.

ПАРИЗ, 28 јула. — Кастило је предао јутрос Делкасу одговор шпански. Одговор је телеграфиран у Вашингтон.

ПОНЦЕ, 28 јула. — Американци су кренули правцем на Санжуан.

ЊУЈОРК, 28 јула. — „Хералд“ доноси из Сантјага да је Гарција са 1200 Кубанаца незадовољан кредом да се здружи с Гоменом, да наставе гверилу без обзира на примирје. Гарција ће протестирати у име Кубанске републике противу држања Шафтера, који не допушта Кубанцима аутономну управу.

ЊУЈОРК, 29 јула. — Шпањци су у два пута узалуд нападали на стан америчке војске код Маниле са великијем губитком. Усташки пијосу судјеловали. Шпањци су изгубили 200 мртвијех и 300 рањенијех. Американци 9 мртвијех и 44 рањена.

ЛОНДОН, 29 јула. — „Рајтер“ доноси из Вашингтона да Шпањска прима америчке услове.

ЛОНДОН, 30 јула. — „Рајтер“ доноси да су америчанци бомбардирали Манилу. Много кућа гори, много је мртвијех, влада велика паника. Американци траже предају. У Манили влада оскудица у храни и епидемија.

ВАШИНГТОН, 30 јула. — По званичном саопштењу постигнут је споразум са Шпањском. Протокол у ком су услови мира садржава евакуацију Кубе и Порторика, и остали услови, које је тражио Макинлеј. Протокол ће се потписати тек Камбон прими овлашћење од Шпањске. Американци су заузели Коаме на Порторику.

САНТЈАГО, 31 јула. — Гарција је заузео Гибару.

МАДРИД, 31 јула. — Више министара изјавили су да Кастило јавља, да је Камбон саопштио главне тачке протокола мира. Тек савјет министарских одбори протокол, Камбон ће бити овлашћен да га потпише.

МАДРИД, 1 августа. — Говори се да ће Кастило пресејавати комисији мира. Шпањска жели сачувати суверенитет над архиепископом Филипинским, уз обимне реформе политичке и административне.

ВАШИНГТОН, 1 августа. — Протокол мира потписан је на четир и осамнаест илне у Бијелој кући. Алагер је телеграфирао свијема колонијалним војенијем, да је протокол мира потписан и да зауставе ратовање.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свијма нашим пријатељима и знацима изјављујемо најтоплију благодарност, који нам учествоваше у претешком губитку као и за вријеме дуготрајне болести, било лично или писмено за нашим нигда незаборављеним трогодишњим сином и односно братом

И Л И Ј О М,

који се престави 12. т. м. Особито захваљујемо нашем високоуваженом управнику г. Марку Петровићу са гоеспомом, на честом и свесрдном питању. Тако исто и г. г. доктору Петковићу, Перу, Марићу као и овим другим, што својеволно случајно имадоше овђе прилике, да га виде, и тим нам да га отму од неизбежног смртног паручја. На исти начин захваљујемо пријатељима, кумовима и знацима са Цетиња, Ријеке и Бара, који нам телеграфично или писмено изјавише своје саучешће. Најискреније захваљујемо и мјесном грађанском и војничком чиновишту са народом, као и по иасоб г. г. пону Јовану Вујановићу и Стеву Јовићу што уз искрено саучешће изволише и труда уложити све док покојник није предат ладном гробу. За ово искрено благодаримо и браћи римокатолицима г. г. Замбелу, Ђокићу и Трети са осталим што нам онако многобројно учествоваше и тим за много душевно нам олакшаше.

Улице, 25. Јула 1898.

Ожалостени:

Митар Ђурић и Неда родитељи; Нико брат; и Јованка сестра.

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавном инкапту двокатна кућа Бута Мемовића, која постоји у Старој вароши са обором и зградом која истој припада; а тако исто и пола млина палазећег се на Рибници — за пампр његових дугова.

Ко би желио купити поменуто имање — тај нек се пријави потписатој Управи 14 августа ове год. ће се речено имање потписати тога дана понудноу највише цијене.

Број 827.

Подгорица, 13 јула 1898.

Заступник управитеља вароши Стеван Раичковић.

(2—3)

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавном инкапту двије бутиге Нења Мићова Зеханића, које постоје у Миркову Варош, у тако званој „Њаза Николе улици“, близу главне пјаче.

Ко би желио купити поменуते двије бутиге — тај нека се пријави потписатој Управи 18 августа ове године, ће се тога дана речене двије бутиге потписати понудноу највише цијене.

Број 877.

Подгорица, 21 јула 1898.

Заступник управитеља вароши Ст. Раичковић.

(2—3)

Шћепан (Стево) Иванов Луковац из Горње Мораче има 16 година отишао је у Србију, одакле је прешао у Бугарску а отолен у Русију. До назад осам година јављао се својима из Одесе, али од 1890 године никаква гласа о себи давао није. На молбу његовог оца умољаје се сваки онај који би штогод о поменутом Шћепану (Стеву) знавао да би извијестио

Министарство Иностр. Дјела.

О Г Л А С.

GRAND HOTEL NATIONAL.

Wien, II., Taborstrasse 18.

Од вагда на гласу Хотел за фамилије, на ново уређен. — 200 соба по 1 фор. а вр., у коме се не рачуна ни послуга ни осветљење. — Купатила, и кр. бродовни уред и штација телефона у кући. Удобан намјештај за посјетиоце јубиларне изложбе. Не повизије се цијена за вријеме изложбе. Железнице и парних лађа пристаниште у непосредној близини. Веа трамваја и омнибуса из куће на све стране.

Изврсна рестаурација.

Особе бивају дигнуте на горње бојене помоћу машина.

(12—16)

F. M. Mayer, Besitzer.

О Б Ј А В А.

Ко је рад имати добру шиваћу машину да плаћање не осјети, нек се пријави у молу радњу усмено или писмено.

Заступник оригинал Спигер Машина за Црну Гору.

Цетиње, 24 Јула 1898.

Ристо Рундо

(2—5)

обућар.